Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0004

Запазване и стимулиране на финансовата стабилност в условията на икономическа несигурност

Резолюция на Европейския парламент от 20 януари 2026 г. относно запазването и стимулирането на финансовата стабилност в условията на икономическа несигурност (2025/2051(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид доклада на Комисията от 24 януари 2024 г. относно макропруденциалния преглед за кредитните институции и системните рискове по отношение на небанковите финансови посредници (НБФП) и тяхната взаимосвързаност с кредитните институции съгласно член 513 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (COM(2024)0021),

– като взе предвид прегледа на Европейската централна банка (ЕЦБ) на финансовата стабилност от ноември 2024 г.,

– като взе предвид прегледа на ЕЦБ на финансовата стабилност от май 2025 г.,

– като взе предвид тримесечния преглед на Банката за международни разплащания от март 2025 г. относно международното банкиране и развитието на финансовите пазари,

– като взе предвид писмото на председателя на Съвета за финансова стабилност (СФС) до министрите на финансите и управителите на централните банки на държавите от Г-20 от 21 февруари 2025 г.,

– като взе предвид доклада за състоянието на СФС от 22 октомври 2024 г., озаглавен „Пътна карта на Г-20 за прилагане на политиката относно криптоактивите“,

– като взе предвид доклада на СФС от октомври 2021 г., озаглавен „Предложения за политика за повишаване на устойчивостта на фондовете на паричния пазар: окончателен доклад“,

– като взе предвид отговора на Европейския съвет за системен риск (ЕССР) от ноември 2024 г. на консултацията на Комисията за оценка на адекватността на макропруденциалните политики за небанковото финансово посредничество, озаглавен „Системен подход към макропруденциалната политика“,

– като взе предвид доклада на ЕССР от февруари 2025 г. относно спазването на препоръката на ЕССР от 2 декември 2021 г. относно реформата на фондовете на паричния пазар (ESRB/2021/9),

– като взе предвид актуализацията на Съвместния комитет на европейските надзорни органи от 31 март 2025 г. относно рисковете и уязвимите места във финансовата система на ЕС – пролет 2025 г.,

– като взе предвид становището на Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП) от 14 февруари 2022 г. относно прегледа на Регламента за фондовете на паричния пазар,

– като взе предвид доклада относно световната финансова стабилност на Международния валутен фонд (МВФ) от 22 април 2025 г.,

– като взе предвид доклада на Марио Драги от 9 септември 2024 г., озаглавен „Бъдещето на европейската конкурентоспособност“ (доклада Драги),

– като взе предвид доклада на Енрико Лета от 17 април 2024 г., озаглавен „Много повече от пазар“ (доклада Лета),

– като взе предвид резолюцията си от 6 юли 2011 г. относно финансовата, икономическа и социална криза: препоръки за мерките и инициативите, които трябва да се предприемат[1],

– като взе предвид доклада на своята комисия по икономически и парични въпроси от 26 март 2025 г. относно банковия съюз – годишен доклад за 2024 г.,

– като взе предвид изслушването на комисията по икономически и парични въпроси от 19 март 2025 г. относно оценката на адекватността на макропруденциалната рамка за небанковите финансови институции в ЕС,

---

1 ОВ C 33 E, 5.2.2013 г., стр. 140.

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по икономически и парични въпроси (A10-0232/2025),

А. като има предвид, че финансовата стабилност продължава да бъде крайъгълен камък на икономическата устойчивост и растежа, като изисква бдителност в условията на значителна икономическа несигурност, външни сътресения и системни рискове;

Б. като има предвид, че световната финансова криза показа рисковете за развитите икономики от финансова нестабилност, която придобива глобални пропорции;

В. като има предвид, че продължаващата агресия на Русия срещу Украйна и икономическите последици от нея доведоха до инфлационен натиск, нестабилност на енергийните пазари и финансова несигурност;

Г. като има предвид, че налагането на мита допринася за разпокъсаността на световната търговия, като изостря смущенията във веригата на доставки и поражда допълнителни рискове за финансовите пазари и икономиката като цяло;

Д. като има предвид, че един добре интегриран съюз на капиталовите пазари (СКП) е от съществено значение за поемането на сътресения и насърчаването на инвестиции в рамките на ЕС, както и по-нататъшно интегриране на единния пазар;

Е. като има предвид, че стабилността на небанковите финансови институции ще бъде още по-важна, ако Европейският съюз пренасочи по-голяма част от финансирането си към капиталовите пазари;

Ж. като има предвид, че небанковите финансови институции оперират в много разнообразни сектори;

З. като има предвид, че изоставащият икономически растеж, утежнен от напрежението в търговията, оказва неблагоприятно въздействие върху задлъжнелите субекти, и ще увеличи кредитния риск за финансовите институции;

И. като има предвид, че високите оценки на активите на капиталовите и корпоративните дългови пазари пораждат опасения относно възможността за корекция на пазара със системни последици;

Й. като има предвид, че секторът на жилищните недвижими имоти, който се възползва от ниските лихвени проценти, играе ключова

роля за финансовата стабилност поради централното му място в икономиката, значителния дял на богатството на домакинствата, концентрирано в активи на недвижими имоти, ключовото участие на финансовия сектор във финансирането на инвестиции в недвижими имоти и ключовата функция на недвижимите имоти като обезпечение на кредитните пазари;

К. като има предвид, че сложността и взаимосвързаността между финансовите сектори придобиха по-голямо значение, като НБФП са нетни кредитори на банки и на икономиката като цяло;

Л. като има предвид, че отпечатъкът на НБФП на стратегическите финансови пазари, като например пазарите на държавни облигации, нарасна, както се вижда от прекратяването от хедж фондове на базисните парични и фючърсни сделки на пазара на парични средства в САЩ по време на кризата с митата през април 2025 г.;

М. като има предвид, че целенасочените реформи биха могли да повишат устойчивостта на фондовете на паричния пазар на ЕС в съответствие с международните стандарти;

Н. като има предвид, че финансовият сектор остава уязвим по отношение на киберзаплахи, тактики за хибридна война и скрит ливъридж, които биха могли да дестабилизират критичната финансова инфраструктура;

Банков съюз и Съюз на капиталовите пазари (СКП): поемане на сътресения и устойчивост

1. приветства подновения дебат, както е изложено в докладите на Драги и Лета, относно необходимостта от стимулиране на производителността в ЕС, наред с другото чрез по-добре интегрирани капиталови пазари и икономика с ефективно използване на ресурсите;

2. призовава Комисията да даде приоритет на програма за СКП, която подкрепя конкурентоспособността на ЕС, като същевременно не възпрепятства финансовата стабилност;

3. подчертава необходимостта от по-ефективно мобилизиране на частен капитал за преодоляване на недостига на инвестиции в ЕС, установен в докладите на Драги и Лета; подчертава, че програмата за СКП следва също така да допринася за коригиране на структурните дисбаланси във финансовата система на ЕС; изразява съжаление относно продължаващото данъчно мотивирано преференциално третиране на дълга;

4. потвърждава, че завършването на изграждането на банковия съюз трябва да бъде стратегически приоритет в задълбочаването на Икономическия и паричен съюз;

5. отбелязва предизвикателствата, произтичащи от по-интегрираните финансови пазари при липса на по-последователен надзор, включително компромиса между ефективното споделяне на риска и диверсификацията, от една страна, и рисковете от разпространение, странични ефекти и усилване, от друга страна;

6. потвърждава компромиса по отношение на трансграничната банкова консолидация между географската диверсификация, трансграничните финансови услуги, икономиите от мащаба и потенциалното отслабване на връзката между банките и държавата, от една страна, и проблема „твърде големи, за да фалират“, потенциалното отслабване на по-малките финансови центрове и връзките с малките и средните предприятия (МСП) и местните икономики, от друга страна;

7. отбелязва, че системен риск може да възникне и от по-малки институции, тъй като те могат да показват силно корелирани счетоводни баланси;

8. подчертава значението на достъпа до капитал, особено за МСП, като например рисков капитал за разрастващи се дружества, като същевременно се запазва финансовата стабилност и се гарантира, че растежът и устойчивостта вървят ръка за ръка;

Макрофинансови рискове и геополитическа нестабилност

9. изтъква основната цел на ЕЦБ да поддържа ценовата стабилност и ключовата роля на ЕССР, европейските надзорни органи и централните банки в приноса за финансовата стабилност в Съюза;

10. припомня, че евросистемата беше изградена на принципа на паричното господство; призовава за запазване на независимостта на ЕЦБ като фактор в подкрепа на финансовата стабилност;

11. подчертава, че някои пазарни интервенции на централните банки са свързани с риск от нарушения на пазара, които биха могли да засегнат финансовата стабилност;

12. отбелязва експозицията на Съюза на външни сътресения чрез силните взаимовръзки с чуждестранни финансови пазари и субекти, факта, че финансовият сектор на ЕС разчита на доставчици на услуги извън ЕС, както и натиска от нарастващото напрежение в търговията на фона на геополитическа несигурност;

13. подчертава рисковете от висок държавен дълг и дефицит; припомня, че опасенията на пазара относно устойчивостта на държавния дълг, неадекватната банкова регулаторна рамка по

това време и разпространението на проблемите поради взаимосвързаността на финансовите системи предизвикаха финансовата криза от 2008 г. и последвалата криза в еврозоната;

14. предупреждава за разпространението на ефектите върху финансовия сектор; във връзка с това отбелязва призивите за смекчаване на системните уязвимости; подчертава обаче, че никакво бъдещо развитие не следва да подкопава националните фискални отговорности;

15. призовава Комисията да наложи спазването на рамката на ЕС за икономическо управление и сближаването с фискалните правила на Пакта за стабилност и растеж, така че да се гарантират стабилни и устойчиви публични финанси;

16. потвърждава, че структурните реформи за укрепване на финансовата и институционалната архитектура на еврозоната и намаляването на фрагментираността на пазара биха могли да направят по-важна международната роля на еврото и да засилят финансовата и паричната стабилност; отбелязва текущите дискусии относно цифровото евро;

17. подчертава потенциалната нестабилност, произтичаща от силно задлъжнели финансови институции, като същевременно признава, че те могат да играят икономическа роля, като например хеджиране, подобряване на ликвидността на пазара, определяне на цените или споделяне на риска;

18. подчертава значението на координацията между органите за пруденциален надзор на макроравнище чрез анализ и надзор на системния риск и привеждането в съответствие с микропруденциалния надзор, за да се гарантира съвместимост;

19. потвърждава потенциалните рискове за финансовата стабилност, произтичащи от по-честите прояви на физически рискове от климатични и природни опасности и свързани с климата рискове на прехода;

Напрежение в банковия сектор и надзор на НБФИ

20. подчертава необходимостта да се осигури прилагане на рамката Базел III с цел повишаване на устойчивостта и глобалната конкурентоспособност на банките в ЕС; подчертава продължаващата липса на яснота по отношение на прилагането на стандартите „Базел III“ в някои основни юрисдикции на държави извън ЕС и необходимостта банковата система на Съюза да остане конкурентоспособна в международен контекст; подчертава, че е важно да се запази целостта на Базелската рамка, като подчертава, че финансовата стабилност сама по себе си може да се разглежда като конкурентно предимство;

21. подчертава, че е важно да се поддържа стабилна макропруденциална рамка, като същевременно се гарантира опростяване, правно изясняване и намаляване на тежестта, особено за по-малките субекти; подчертава, че има възможност за опростяване и хармонизиране на проектирането и прилагането на макропруденциалните буфери; призовава Комисията и надзорните органи систематично да прилагат принципите на пропорционалност, ефективност на разходите и цифрово опростяване, когато е възможно и без да се застрашава финансовата стабилност;

22. подчертава, че следва да се обмисли възможността за опростяване на реформите, приети след финансовата криза от 2008 г., ако има ясни и обосновани ползи за реалната икономика и ако няма рискове за финансовата стабилност; отбелязва разискванията относно пакета за секюритизацията;

23. отбелязва анализа на ЕЦБ относно трайната уязвимост на пазарите на търговски недвижими имоти, съчетана с нарастващи лихвени проценти и експозиции към НБФ, които следва да бъдат наблюдавани; в този контекст призовава ЕССР да следи отблизо ролята на НБФП, които извършват дейност на пазарите на недвижими имоти, и да издава съответни препоръки; признава освен това високите равнища на задлъжнялост на домакинствата;

24. настоятелно призовава ЕЦБ да извърши оценка на излагането на финансовите институции на геополитически рискове, включително косвените последици от санкциите, митата и икономическата разпокъсаност, като част от редовния процес на надзорен преглед и оценка в контекста на стратегическа автономност;

25. признава нарастващото системно значение на НБФП, които съставляват над 40% от активите на финансовия сектор на ЕС; счита, че такива субекти могат да допринесат за рисковете за финансовата стабилност, когато не са регулирани в достатъчна степен;

26. отбелязва разнообразието на бизнес моделите на НБФП и тяхната важна роля за финансирането; подчертава, че за много сектори вече съществува европейско секторно регулиране, като например за хедж фондовете (Директива относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове[2]), фондовете

---

[2] Директива 2011/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2011 г. относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, и за изменение на директиви 2003/41/ЕО и 2009/65/ЕО и на регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 1095/2010 (ОВ L 174, 1.7.2011 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/61/oj).

на паричния пазар (Регламент относно фондовете на паричния пазар[3]), застрахователните предприятия (Платежоспособност II), инвестиционните посредници (Директива[4] и регламент[5] относно инвестиционните посредници) или пенсионните фондове (Директива относно институциите за професионално пенсионно осигуряване[6]); отбелязва обаче, че настоящата рамка се съсредоточава предимно върху защитата на инвеститорите и лоялните пазарни отношения, а не върху намаляването на системните рискове[7]; призовава за задълбочен преглед на регулаторните пропуски по отношение на НБФП, включително в по-малко регулирани области, като например семейни съдружия и финансови дружества по веригата на доставки;

27. отбелязва доклада на Комисията от 2023 г. относно функционирането на фондовете на паричния пазар и неотдавнашните изменения на рамката за фондовете на паричния пазар; призовава Комисията спешно да предложи реформа на Регламента за фондовете на паричния пазар[8] в съответствие с международните стандарти, регулаторния напредък, постигнат в други юрисдикции, и препоръките на ЕССР и ЕОЦКП;

Рискове, свързани с ликвидността, предоставянето на допълнително обезпечение и цифровите технологии

---

3 Регламент (ЕС) 2017/1131 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно фондовете на паричния пазар, ОВ L 169, 30.6.2017 г., стр. 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1131/oj).

4 Директива (ЕС) 2019/2034 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. относно пруденциалния надзор върху инвестиционните посредници и за изменение на директиви 2002/87/ЕО, 2009/65/ЕО, 2011/61/ЕС, 2013/36/ЕС, 2014/59/ЕС и 2014/65/ЕС (ОВ L 314, 5.12.2019 г., стр. 64, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/2034/oj).

5 Регламент (ЕС) 2019/2033 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. относно пруденциалните изисквания за инвестиционните посредници и за изменение на регламенти (ЕС) № 1093/2010, (ЕС) № 575/2013, (ЕС) № 600/2014 и (ЕС) № 806/2014 (ОВ L 314, 5.12.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/2033/oj).

6 Директива (ЕС) 2016/2341 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 г. относно дейностите и надзора на институциите за професионално пенсионно осигуряване (ИППО) (ОВ L 354, 23.12.2016 г., стр. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2341/oj).

7 ЕЦБ, Преглед на финансовата стабилност, май 2025 г., стр. 78.

8 Регламент (ЕС) 2017/1131 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно фондовете на паричния пазар, ОВ L 169, 30.6.2017 г., стр. 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1131/oj).

28. подчертава факта, че проциклични искания за предоставяне на допълнително обезпечение по време на кризи като COVID-19 и енергийните сътресения през 2022 г. предизвикаха значителен ликвиден стрес; отбелязва значението на готовността за ликвидност и като цяло на ливъриджа и капиталовите буфери в това отношение;

29. призовава за инструменти за по-добро отразяване на мащаба и скоростта на изходящите ликвидни потоци, произтичащи от искания за допълнително обезпечение по време на системни събития, особено за енергийните предприятия и НБФП;

30. подчертава необходимостта от устойчива клирингова инфраструктура, стабилни рамки за обезпечения и координиран надзор на централните контрагенти (ЦК); отбелязва решението на Комисията да разшири режима на еквивалентност за централните контрагенти, установени в Обединеното кралство, и отбелязва продължаващите опасения относно европейската зависимост от централни контрагенти извън ЕС;

31. подкрепя по-голяма прозрачност и макропруденциален надзор при практиките за предоставяне на допълнително обезпечение, включително стрес тестове и анализ на сценариите, като се използва неотдавнашната работа на Съвета за финансова стабилност (СФС) по отношение на подготвеността за осигуряване на ликвидност за исканията за предоставяне на допълнително обезпечение и исканията за обезпечение;

32. изразява загриженост относно нарастващите взаимовръзки между пазарите на криптоактиви и децентрализираните финансови пазари и традиционната финансова система; подкрепя СФС, органите за определяне на стандарти и ЕССР в усилията им за създаване на регулаторна рамка и хармонизиране на нейната класификация;

33. отбелязва анализа на Съвета за финансова стабилност, според който за момента рисковете за финансовата стабилност, произтичащи от пазарите на криптоактиви, изглеждат ограничени[9]; отбелязва обаче потенциалното системно значение на развитието на пазарите на криптоактиви; отбелязва до голяма степен спекулативния характер на криптоактивите и тяхната важна роля в незаконните трансакции; настоятелно призовава Комисията и ЕССР да следят отблизо развитието в тази област;

34. приветства факта, че Европейският съюз въведе пруденциална рамка за криптоактивите (Регламент относно пазарите на криптоактиви); подчертава значението на навременното и

---

9 Доклад на Г-20 за състоянието относно прилагането на политиката относно криптоактивите 22 октомври 2024 г.

последователно прилагане и призовава Комисията да наблюдава оставащите регулаторни пропуски;

35. подчертава бързия растеж на пазара на стабилна криптовалута, който за момента остава до голяма степен ограничен до екосистемата на криптовалутите; отбелязва обаче, че регулаторната среда по отношение на стабилните криптовалути в основни юрисдикции на държави извън ЕС се променя бързо; настоятелно призовава Комисията да оцени дали съществуват потенциални канали за разпространение на проблемите, като например в случай на многократно емитиране;

36. подчертава, че Съюзът прие мерки за укрепване на цифровата устойчивост на финансовите субекти, по-специално чрез Регламента относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор[10]; насърчава иновациите в областта на цифровите финансови услуги и мащабните инвестиции в киберустойчивост с цел защита на финансовата инфраструктура от външни заплахи; призовава Комисията и ЕЦБ да картографират и разгледат зависимостите на европейската финансова система от доставчици на цифрови услуги извън ЕС, точките, повреда в които би могла да доведе до общ срив, и риска от хибридни атаки;

37. подчертава, че подобренията във финансовата грамотност могат да допринесат за индивидуалната устойчивост, за по-стабилни финансови пазари и за засилено участие в съюза на капиталовите пазари;

38. отбелязва, че поддържането на разумна и надеждна логистика и инфраструктура за наличност на пари в брой продължава да бъде съществен елемент на финансовата стабилност и общественото доверие;

Подобряване на последователността на надзора, капацитета за данни и готовността за действие при кризи

39. подкрепя цялостен, по-последователен, обхващащ цялата система и основан на дейности надзорен подход, който да идентифицира и предприема действия във връзка с рисковете и уязвимостите, свързани с различните видове дейности във финансовия сектор, като например отпускане на заеми, трансакции и управление на активи;

---

10 Регламент (ЕС) 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор и за изменение на регламенти (ЕО) № 1060/2009, (ЕС) № 648/2012, (ЕС) № 600/2014, (ЕС) № 909/2014 и (ЕС) 2016/1011 (ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj).

40. подчертава значението на една стабилна и надеждна рамка за управление на кризи; изтъква ролята на Единния механизъм за преструктуриране (ЕМП) за осигуряване на ефективно преструктуриране на проблемните институции и подкрепя функцията на ЕЦБ като кредитор от последна инстанция за гарантиране на ликвидността и доверието по време на кризи; отбелязва, че все още липсва предпазен механизъм за Единния фонд за преструктуриране;

41. подкрепя ЕЦБ, ЕССР, европейските и националните надзорни органи и Органа за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма в ролята им за запазването на финансовата стабилност на ЕС и справянето с възникващите глобални финансови рискове, включително съгласувания надзор от страна на ЕОЦКП за системни трансгранични НБФП;

42. предупреждава за опасността от регулаторен арбитраж и подчертава необходимостта от разглеждане на скритите уязвимости на коефициента дълг/капитал, разкрити при предишни смущения;

43. призовава Комисията да поддържа високо равнище на амбиция в изпълнението на препоръките на Съвета за финансова стабилност относно ливъриджа в ЕС;

44. подчертава, че органите, както на национално равнище, така и на равнище ЕС, следва да разполагат с качествени, лесно достъпни данни и да имат подходящи ресурси за анализ на данните;

45. призовава за по-голяма прозрачност, капацитет за анализ на данни и рационализирани механизми за обмен на данни между националните органи и органите на ЕС, при спазване на гаранциите за защита на данните, за да се подкрепи по-всеобхватна рамка за мониторинг на риска и капацитет за стрес тестове в цялата система, включително по отношение на киберустойчивостта, прекъсванията на електроснабдяването и рамката за обезпечения; отбелязва, че някои национални органи вече са съобщили за намерението си да проведат стрес тестове на междусистемните връзки между банковия сектор и сектора на НБФП;

46. призовава за засилено сътрудничество с международните финансови институции, включително МВФ, Базелския комитет по банков надзор, БМР и СФС, за справяне с трансграничните рискове за стабилността;

°

° °

47. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.